

**Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
w Lublinie
20-144 Lublin, ul. Bazylianówka 46**

Lublin, dnia 27 września 2023 r.

WOOS.4221.35.2022.SM.5

Wójt Gminy Dorohusk

Nawiązując do pisma z dnia 17.06.2022 r., znak: ROŚ 6220/6/2021/2022 (data wpływu: 21.06.2022 r.) w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia pn.: „**Budowa elektrowni słonecznej Dorohusk PV II o mocy do 160 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą, gmina Dorohusk**” oraz przedłożonego uzupełnienia informuję, że dane przedstawione w Raporcie ooś nadal są niewystarczające do zajęcia stanowiska przez tut. Organ.

Przedłożony przy piśmie Wójta Gminy Dorohusk z dnia 27.07.2023 r. (wpływ 01.08.2023 r.) raport o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko nie spełnia wymogów o których mowa w art.66 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1094 ze zm.) oraz wymogów postanowienia Wójta Gminy Dorohusk z dnia 7.01.2022 r. znak: ROŚ 6220/6/2021 r. ustalającym zakres raportu ooś.

W związku z tym, w myśl art. 50 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.), proszę o przedłożenie raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko sporządzonego zgodnie z art. 66 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1094 ze zm.) oraz zgodnie z postanowieniem Wójta Gminy Dorohusk z dnia 7.01.2022 r. znak: ROŚ 6220/6/2021 r. ustalającym zakres raportu ooś, oraz uwzględniając zagadnienia, o których mowa poniżej.

1. Wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej siedlisk i gatunków należy wykonać w pełnym cyklu rocznym.

Inwentaryzacja przyrodnicza przedstawiona w raporcie z 2023 r. została wykonana w okresie od 20 lutego do 23 lipca 2022 r. Jednak w opracowaniu końcowym wyników i wnioskach wypływających z ustaleń z przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej zupełnie pominięto wyniki z pierwszej części inwentaryzacji, która była wykonana od 30 lipca do 10 grudnia 2021 r. Dopiero analiza obu dokumentów daje pełny obraz cyklu rocznego.

2. Nie przeprowadzono analizy wpływu jaki będzie wywierała inwestycja na przedmioty ochrony, dla których został utworzony obszar Natura 2000 Chełmskie Torfowiska Węglanowe PLB060002 oraz na integralność obszaru.

W przedstawionym uzupełnieniu raportu jak również „Inwentaryzacji przyrodniczej” autorzy nie odnieśli się w ogóle do wpływu jaki będzie wywierała inwestycja na przedmioty ochrony, dla których został utworzony obszar Natura 2000 Chełmskie Torfowiska Węglanowe PLB060002. W Inwentaryzacji dokonano jedynie opisu obszaru i wymienieniu gatunków. W raporcie należy wykazać, iż realizacja planowanej farmy fotowoltaicznej nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Chełmskie Torfowiska Węglanowe na etapie realizacji, funkcjonowania i likwidacji, w tym na:

stan siedlisk gatunków dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 oraz integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. **Integralność obszaru Natura 2000 należy rozumieć jako** stan, w którym jest *korzystny status ochrony siedliska i gatunku*, a kluczowe struktury, procesy i funkcje oraz relacje pozostają zachowane na danym obszarze Natura 2000 – niezakłócone w stosunku do stanu, jaki istniał w chwili wyznaczenia obszaru Natura 2000. *Integralność obszaru* to stan gwarantujący zrównoważone trwanie populacji tych gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000. Obszar Natura 2000 pozostanie integralny, kiedy będzie realizował właściwy sobie potencjał, zgodny z celami ochrony obszaru, zachowa zdolność regeneracji i odnawiania w dynamicznych warunkach, a także będzie wymagał jedynie minimalnego wsparcia z zewnątrz. Należy mieć na uwadze, iż Europejski Trybunał Sprawiedliwości pojęcie integralności obszaru Natura 2000 nakazuje interpretować bardzo szeroko, z uwzględnieniem kompletności cech, czynników i procesów związanych z danym obszarem, które mogą mieć wpływ na cele jego ochrony. W szczególności są to: powierzchnia obszaru, obecność istotnych (kluczowych) gatunków i siedlisk przyrodniczych (zarówno chronionych, jak i mających dla tych chronionych znaczenie) oraz stan ich zachowania i ochrony, obecność i dostępność istotnych elementów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, np. żerowisk, schronień, tras wędrówek, warunki ekologiczne, w tym parametry fizyczne i chemiczne – np. stosunki wodne, wszelkie funkcjonalne połączenia i związki istniejące na danym obszarze i ich dynamika, wszelkie procesy zachodzące lub przewidywane na tym obszarze, stopień jednolitości (braku fragmentacji) siedlisk, obecność i natężenie czynników i oddziaływań szkodliwych (np. powodujących niepokojenie zwierząt), z uwzględnieniem podatności celów ochrony obszaru Natura 2000 na te zagrożenia. Integralność obszaru Natura 2000 jest (obok celów ochrony obszaru Natura 2000) głównym punktem odniesienia każdej oceny habitatowej. Analizy należy dokonać odrębnie dla każdego przedmiotu ochrony.

3. Przeprowadzenie analizy wpływu inwestycji na przedmioty ochrony w odniesieniu do zagrożeń i celów działań ochronnych zawartych w zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Chełmskie Torfowiska Węglanowe PLB060002.

W raporcie nie dokonano w ogóle analizy wpływu inwestycji na przedmioty ochrony w odniesieniu do zagrożeń i celów działań ochronnych zawartych w zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Chełmskie Torfowiska Węglanowe PLB060002.

4. W przedstawionym opracowaniu/uzupełnieniu raportu dane dotyczące najcenniejszych siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt są bardzo ogólnikowe i uniemożliwiają dokonanie oceny wpływu na środowisko i wskazaniu warunków realizacji przedsięwzięcia.

W przedstawionym uzupełnieniu raportu/inwentaryzacji przyrodniczej dane dotyczące lokalizacji najcenniejszych siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt są bardzo ogólnikowe i uniemożliwiają dokonanie rzeczywistej oceny wpływu projektowanego przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze oraz wskazaniu

warunków jego realizacji. We wnioskach z inwentaryzacji przyrodniczej wielokrotnie wskazywano, że należy wyłączyć z zabudowy np. najcenniejsze obszary siedliskowe (obiekty nr 1 do nr 4). Nie podano jednak ich dokładnej lokalizacji z uwzględnieniem nr działek i ich powierzchni, współrzędnych. Podobne wnioski zawarto w stosunku do najcenniejszych gatunków ptaków (str. 92 inwentaryzacji), że należy wyłączyć z zabudowy ich stanowiska, ale nie wskazano o jakie gatunki chodzi oraz nie wskazano ich szczegółowej lokalizacji umożliwiających zawarcie tego wniosku w warunkach realizacji przedsięwzięcia. Podobnie z innymi gatunkami zwierząt, a w szczególności płazami. Brak szczegółowej lokalizacji stanowisk uniemożliwia dokonanie oceny wpływu na środowisko oraz wskazanie warunków jej realizacji. Przedstawiona w raporcie mapy mają jedynie charakter poglądowy i muszą być uszczegółowione do skali umożliwiającej analizę i dokonanie oceny, czego wymagano w postanowieniu o konieczności sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko.

5. W opracowaniu brakuje rzeczywistej analizy wpływu przedsięwzięcia na funkcjonowanie kluczowego w tym rejonie korytarza ekologicznego rangi krajowej poprzez wygrodenie około połowy jego szerokości.

Projektowana farma przegrodzi około 1/2 szerokości korytarza ekologicznego Polesie-Dolina Bugu – południe. W inwentaryzacji stwierdzono lakonicznie, że nie spowoduje ona istotnego wpływu na jego funkcjonowanie. W raporcie brakuje rzeczywistej analizy i oceny wpływu przedsięwzięcia na funkcjonowanie tego kluczowego, w tym rejonie korytarza ekologicznego rangi krajowej. Wnioski o braku negatywnego wpływu należy uzasadnić/udowodnić.

6. Dokumentacja nie zawiera szczegółowych map przedstawiających wyniki inwentaryzacji przyrodniczej.
7. Nadal nie wskazano metod usuwania z terenu farmy zbędnej roślinności oraz zagospodarowania potencjalnie pozyskanej biomasy.
8. Nadal nie dokonano analizy skutków czasowego i trwałego wyłączenia gruntów z użytkowania rolnego wraz z podaniem propozycji działań ograniczających negatywne oddziaływanie w tym zakresie. Podano jedynie, że: „zmiana sposobu zagospodarowania będzie miała charakter wyłącznie czasowy i będzie całkowicie odwracalna. Dodatkową zaletą instalacji jest likwidacja negatywnego wpływu rolnictwa na powierzchnie wykorzystywane dotychczas do celów rolniczych”.
9. Nadal nie przedstawiono we właściwy sposób opisu analizowanych wariantów. Autor raportu nadal używa niewłaściwych sformułowań typu: - ewentualne wariantowanie (ewentualne – dot. karty informacyjnej nie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko), - niepodjęcie przedsięwzięcia jako wariant „0” (nie stanowi on kolejnego wariantu, lecz jedynie sytuację, w której odstąpiono od realizacji przedsięwzięcia), - przedsięwzięcie proponowanego przez wnioskodawcę (wariant „I”) - zmodyfikowanego przedsięwzięcia proponowanego przez wnioskodawcę (wariant „II”).

Zgodnie z ustawą o oś raport powinien zawierać opis wariantów uwzględniający szczególne cechy przedsięwzięcia lub jego oddziaływania, w tym: a) wariantu proponowanego przez wnioskodawcę oraz racjonalnego wariantu alternatywnego, b) racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska - wraz z uzasadnieniem ich wyboru.

10. Ponadto zgodnie z ustawą o oś raport powinien zawierać porównanie oddziaływań analizowanych wariantów na: a) ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska

przyrodnicze, wodę i powietrze, b) powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, i krajobraz, c) dobra materialne, d) zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków, e) formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, f) elementy wymienione w art. 68 ust. 2 pkt 2 lit. b, jeżeli zostały uwzględnione w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub jeżeli są wymagane przez właściwy organ, g) wzajemne oddziaływanie między elementami, o których mowa w lit. a-f; 7) uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, z uwzględnieniem informacji, o których mowa w pkt 6 i 6a.

W raporcie porównanie oddziaływania wariantów inwestycji polega na stwierdzeniu cyt. „Realizacja inwestycji, niezależnie od zastosowanego wariantu, będzie (...)” „Eksploracja przedmiotowej inwestycji, niezależnie od zastosowanego wariantu, nie będzie wywierać istotnego, negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego”.

11. W raporcie zawarto informację, że w ramach wariantu alternatywnego zaproponowano zmiany technologiczne polegające na:

- zagospodarowaniu tej samej powierzchni działek przez panele fotowoltaiczne o mniejszej mocy, dające sumarycznie moc do 100 MW;
- zastosowaniu przy konstrukcjach wsporczych paneli fotowoltaicznych podstaw z bloczków betonowych;
- wprowadzeniu w przypadku paneli fotowoltaicznych bifacialnych zmian w powierzchni pod panelami, polegających na wysypaniu podłoża grysem wapiennym zwiększającym jego albedo, zgodnie z założeniem, że im bardziej płaskie i jasne podłoże, tym więcej światła trafi z powrotem do modułów.

Zgodnie z postanowieniem o obowiązku oceny raport powinien zawierać:

- wariant alternatywny - budowę farmy fotowoltaicznej bez ogrodzenia;
- analizę wariantową obejmującą także sposób sytuowania paneli fotowoltaicznych (należy zaproponować rozmieszczenie, które ograniczy działanie odbaskowych powierzchni paneli fotowoltaicznych jako przynęty dla przelatujących ptaków, imitującej powierzchnię wody. Możliwe rozwiązania mogą obejmować np.: zastosowanie odpowiednio szerokich pasów zieleni pomiędzy panelami, rezygnację z sytuowania paneli w równoległych rzędach).

12. Zgodnie z postanowieniem o obowiązku oceny analizując wpływ na funkcjonowanie obszarów Natura 2000 należy uwzględnić oddziaływania skumulowane związane z usytuowaniem podobnych obiektów w obrębie korytarzy ekologicznych istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej, w tym także dla zachowania spójności obszarów Natura 2000, położonych w promieniu 20 km od planowanego przedsięwzięcia. Nie odniesiono się w wystarczający sposób do oddziaływań skumulowanych planowanej inwestycji z innymi przedsięwzięciami o takiej samej lub podobnej działalności (zarówno istniejącymi jak i planowanymi na terenie gminy Dorohusk, w tym planowanej farmy fotowoltaicznej Dorohusk PV I o mocy do 150 MW oraz Dorohusk PV III o mocy do 25 MW) w kontekście wpływu na środowisko (w tym zwłaszcza na krajobraz, środowisko przyrodnicze i ludzi) oraz propozycje metod przeciwdziałania oddziaływaniom skumulowanym.

13. Należy jednoznacznie wskazać działki, na których ma być planowana inwestycja oraz działki będące w zasięgu jej oddziaływania. Dane w przedłożonej dokumentacji na ten temat są nadal niespójne (raport vs. inwentaryzacja przyrodnicza)
14. Należy odnieść się do możliwych oddziaływań planowanej inwestycji na zanieczyszczenie powietrza na etapie realizacji (związanych z emisją pyłów, pracą maszyn budowlanych, ruchem środków transportu oraz pracą agregatu prądotwórczego) i eksploatacji (np. silniki pojazdów spalinowych przyjeżdżających na teren przedsięwzięcia, w celu wykonania prac serwisowych i porządkowych (wykaszenie trawy, mycie i odśnieżanie paneli)). Należy także wskazać metody zapobiegania tym zanieczyszczeniom.

Przedstawiony raport o oddziaływaniu planowanego przedsięwzięcia na środowisko, ze względu na wskazane braki do czasu ich uzupełnienia, nie pozwala na dokonanie rzetelnej oceny oddziaływania na środowisko projektowanej farmy fotowoltaicznej.

Raport sporządzony zgodnie z art. 66 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.), zgodnie z postanowieniem Wójta Gminy Dorohusk z dnia 7.01.2022 r. znak: ROŚ 6220/6/2021 r. ustalającym zakres raportu ooś, oraz uwzględniający zagadnienia, o których mowa powyżej, należy przedłożyć w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego pisma. Brak przedłożenia poprawnie sporządzonego raportu w wyznaczonym terminie będzie skutkować rozstrzygnięciem sprawy na podstawie dotychczas zgromadzonej dokumentacji.

Jednocześnie informuję, że po przedłożeniu poprawnie sporządzonego raportu zostanie on ponownie przeanalizowany pod względem merytorycznym.

Informuję również, że sprawa w przedmiocie wydania uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia, o który mowa w art. 77 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.) zostanie rozpatrzona w ciągu 30 dni po otrzymaniu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko opracowanego zgodnie z przepisami, o których mowa powyżej. Jednocześnie informuję, że wskazany powyżej termin jest przedłużeniem terminu zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

**Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie**

dr inż. Arkadiusz Iwaniuk

(dokument w postaci elektronicznej podpisany
kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

Otrzymują:

1. Adresat (e-PUAP; z prośbą o poinformowanie stron postępowania)
2. Aa

Do wiadomości: Pan Piotr Czajkowski – Enpower Dorohusk Sp. z o.o. adres do korespondencji: ul. Europejska 33, 02-964 Warszawa